

veac nou

REVISTĂ A CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

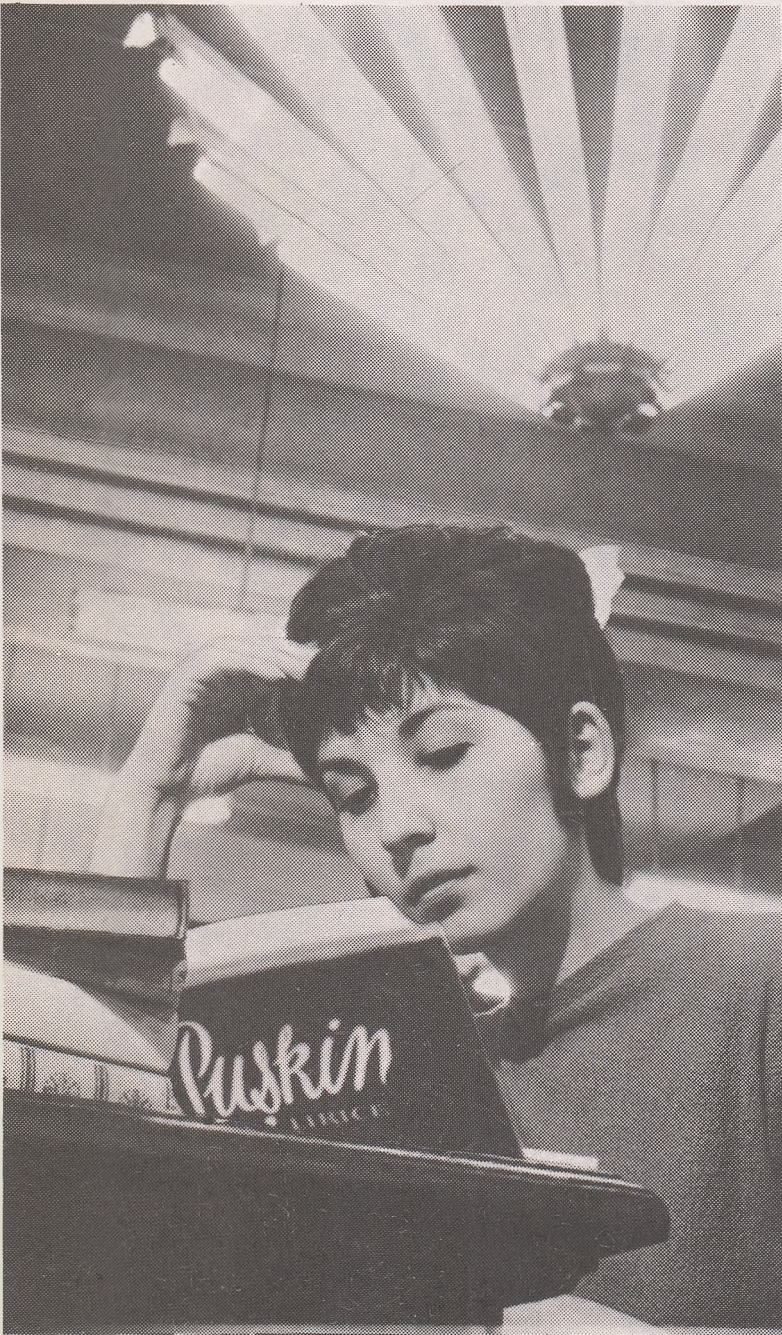
Nr. 20 (1522) • Anul XXX • Iunie 1974

MARELE, PERMANENTUL DIALOG

Una din cele mai definitorii caracteristici ale vieții politice românești este desigur adevărata osmoză dintre conducerea țării și națiune, dialogul permanent cu poporul, consultarea largă care prezidează totdeauna la adoptarea celor mai importante decizii. Este un principiu de bază al activității Partidului Comunist Român, o linie directoare în munca sa de zi cu zi. Este principiul ridicat la o treaptă nouă, superioară în istoria contemporană a României de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, exemplu strălucit de conducător care îmbogățește neconținut teoria și practica revoluționară marxist-leninistă, model de ceea ce înseamnă stil de muncă și de viață comunist.

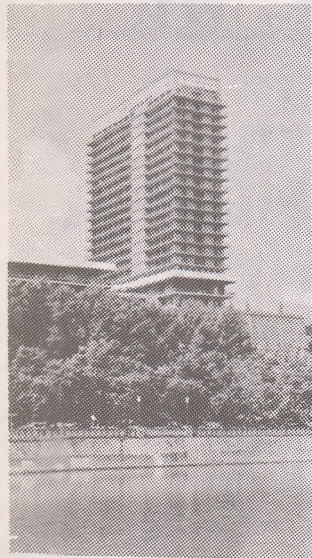
Poporul admiră, prețuiește și înconjoară cu nețărmurită căldură pe marele său conducător pentru că-l simte devotat cu trup și suflet cauzei sale, ostendind fără preget pentru binele și fericirea sa, pentru că-l vede și-l știe militant înflăcărat pentru cauza socialismului și comunismului în patria noastră, pentru libertatea și neatinerea țării, pentru prosperitatea și înflorirea României. De aceea, ori de câte ori tovarășul Nicolae Ceaușescu, construind noul destin al țării, vine în mijlocul poporului, acționând la scara întregii obști pentru progresul tuturor și al fiecăruia, dezbătând cu colectivele unităților vizitate, cu cadrele de conducere din economie sau cu alți specialiști modul cum se împlinesc obiectivele stabilite de Congresul al X-lea și Conferința Națională a partidului, prevederile planului pe acest an și pe întregul cincinal, el este pretutindeni însoțit de fierbinți manifestații de dragoste și stimă pornite din inimă. Vizitele sale de lucru, cu profunde și multiple semnificații, se înscriu în noua noastră istorie ca tot atâtea trepte ale unui suș continuu către mai bine, ca noi pași înainte făcuți pe calea devenirii noastre.

Poporul României socialiste se convinge cu fiecare nou asemenea prilej că țara ne e condusă de un mare patriot, dublat de un mare om al muncii care nu-și precupește puterile, inegalabilă energie creatoare spre a canaliza toate strădaniile, toate talentele și inițiativele către realizarea programului partidului și statului nostru. De aceea poporul nostru leagă în mod firesc succesele dobândite pe drumul vieții noi, al creșterii prestigiului internațional al României de numele celui care e în fiecare clipă în inimile și cugetele noastre: NICOLAE CEAUȘESCU. Și tot de aceea, făcând zid în jurul partidului, înțelege să muncească cu pasiunea și cutezanța-i proverbiale pentru rezultate superioare în toate compartimentele de activitate, pentru cât mai grabnică făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

În sala de lectură a Bibliotecii A.R.L.U.S. din Capitală

ÎNTÎLNIRI ȘI REÎNTÎLNIRI

Tbilisi — siluete noi

— Stimate tovarășe Nicolae Moraru, ați fost de curînd în Uniunea Sovietică în fruntea unei delegații a A.R.L.U.S.

— Vizita noastră se încadrează în planul de schimburi dintre A.R.L.U.S. și Asociația de prietenie sovieto-română, al cărui protocol a fost semnat în luna februarie la București. Durata șederii nu a fost mare, dar s-a desfășurat o muncă intensă, pentru că și delegația noastră a făcut o vizită de lucru, așa cum concepem noi în general prezențele românești în U.R.S.S. și prezențele sovietice în România — un prilej de a cunoaște și mai adînc și pe spații mereu noi realitățile din fiecare țară prietenă. Ca și alte delegații ale A.R.L.U.S., delegația noastră s-a bucurat de o primire foarte caldă, de o atenție deosebită, iar programul care ne-a fost propus era într-adevăr saturat de prilejuri de întâlniri cu realități și oameni sovietici,

noi vizitînd și locuri cunoscute, însă și altele pe care nu le cunoșteam.

— De exemplu?

— De exemplu, am revăzut Moscova, am vizitat marea Uzină de rulmenți nr. 1, la o distanță de douăzeci și trei de ani, cînd am fost acolo prima dată tot cu o delegație a A.R.L.U.S., am revăzut colhozul „Zavetî Ilicea” din raionul Domodedovo. Atît uzina de rulmenți, cît și raionul Domodedovo în ansamblu sînt membri colectivi ai Asociației de prietenie sovieto-române. Iar printre noile cunoștințe se înscrie Gruzia. Am luat astfel contact cu un vechi popor cu o cultură străveche, legat de țara noastră prin relații ce au rămas în istorie, fie că e vorba de Antim Ivireanul, cu importanța-i operă de culturalizare desfășurată aici, fie că e vorba de românul Ștefan, ucenic al Ivireanului, trimis de dascălul său în Gruzia, unde a deschis primele tiparnițe. Un arc peste timp leagă acest trecut de un prezent animat de aceleași sentimente de prietenie. De pildă, am avut o întîlnire extrem de agreabilă cu pionierii din Tbilisi, care au manifestat cel mai viu interes pentru viața pionierilor noștri, asaltîndu-ne cu întrebări. La filiala din Gruzia a Uniunii asociațiilor de prietenie am făcut un fructuos schimb de opinii cu președintele filialei, profesorul Ghivi Meladze, cu academicianul Vahtang Beridze, președintele Asociației de prietenie sovieto-române din Gruzia, cu arhitectul Longhinuzi Sumbadze, care ne-a vorbit elogios despre arhitectura românească și ne-a informat că, după exemplul Muzeului Satului din București, se construiește și la ei un muzeu asemănător, cu romanista Fani Gingișavili, profesoară de franceză și română la Universitatea din Tbilisi, unde se acordă o mare importanță studiului limbii și literaturii române și cu mulți alții. Dealtfel, o întîlnire la fel de rodnică am avut și la Moscova, cu conducerea Asociației de prietenie sovieto-române și a Uniunii asociațiilor de prietenie,

întîlnire prezidată de Anna Țukanova și cu participarea unei mare număr de personalități din diverse domenii de activitate. Aș sublinia în mod deosebit caracterul de lucru al acestor întîlniri, în cursul cărora am avut încă o dată prilejul să constatăm interesul față de țara noastră, să luăm cunoștință de pregătirile care se fac pentru marcarea marilor evenimente ale anului în curs — și în primul rînd a XXX-a aniversare a eliberării României, — de alte manifestări preconizate, între care sărbătorirea unui secol de la introducerea pentru prima oară a studiului limbii române în Rusia, la Petersburg.

— Dar ochiul de turist ce a înregistrat?

— Un Tbilisi superb în lumina primăverii, cu o zestre arhitectonică veche dintre cele mai interesante și îmbinată armonios cu modernitatea. O Moscova în plină înnoire.

I. Cristea

Kilometri de frumusețe

Gheorghe Orlov, președintele Uniunii internaționale a arhitecților, secretar general al Uniunii arhitecților din U.R.S.S. Înalt, cărunt, siluetă vinjoasă, miini mari și puternice de ziditor — o înfățișare foarte sugestivă pentru profesia pe care o reprezintă. Gesturi blînde, vorbă sfătoasă care încălzește orice discuție, cit de oficială, cit de grăbită.

— Mă aflu pentru prima dată în România. Spre regretul meu stau prea puțin și am timpul prea drămuț ca să pot cunoaște mai profund opera colegilor și prietenilor români. Totuși am izbutit să văd în țara dumneavoastră frumoasă și pitorească un mare număr de ansambluri și edificii și ceea ce am văzut dovedește fantezia, priceperea, avîntul creator al arhitecților români.

Am vizitat marile ansambluri ridicate de-a lungul litoralului Mării Negre. Dimensiunile acestor construcții, căutarea unor soluții funcționale optime, îmbinate cu cerințele esteticii, pentru asigurarea unor condiții de odihnă cît mai bune fac o impresie excelentă și sînt o mărturie a talentului arhitecților români. Sincer vorbind, am plecat pe litoral puțin îngrijorat că cei patruzeci de kilometri construiți pot părea o zonă excesiv urbanizată. Însă folosirea inteligentă a condițiilor naturale, organizarea de grupe de complexe incluzînd întinse zone verzi, au creat o ambianță foarte plăcută și confortabilă, pentru viața și odihna oamenilor.

Aceeași preocupare am regăsit-o și în noile cartiere bucureștene. Strădania arhitecților români de a asigura un spațiu suficient pentru o viață cît mai comodă și civilizată este evidentă și laudabilă. Străzile largi, înverzite — dealtfel belșug de verdeață m-a impresionat pretutindeni la dumneavoastră — în interiorul cartierelor sînt un indiciu al organizării raționale a cadrului vieții.

— Este aceasta o problemă a arhitecturii moderne în general?

— Arhitecții din țările socialiste, conform planurilor de sistematizare a orașelor, construiesc cartiere întregi și în esență rezolvă astfel nu problema casei, ci a mediului de locuit, unde omu trebuie să se bucure de tot confortul urban, fără, însă, a pierde contactul cu natura. La reuniunile noastre se dezbate cu regularitate problemele perfecționării arhitecturii, în sensul creării unor edificii care să satisfacă plenar necesitățile oamenilor.

Alina Ciureș

COLEGIUL DE REDACȚIE:

REDACTOR ȘEF — Nicolae Minei
SECRETAR GENERAL DE REDACȚIE — Dumitru Hîncu
MEMBRI: Octav Livezeanu, Iulia Cristea-Scutaru, Alexandru Brătescu

COLABORARE FRUCTUOASĂ

La 29 mai a fost semnat la Ministerul Afacerilor Externe planul de colaborare culturală și științifică între Republica Socialistă România și U.R.S.S. pe anii 1974—1976.

Din partea română, documentul a fost semnat de Vasile Gliga, adjunct al ministrului afacerilor externe al Republicii Socialiste România, iar din partea sovietică de I.N. Zemskov, adjunct al ministrului afacerilor externe al U.R.S.S.

Planul prevede vizite reciproce de oameni de știință și cadre didactice în vederea efectuării de cercetări științifice comune, în schimb de experiență și pentru cunoașterea realizărilor din diferite domenii, schimburi reciproce de studenți și doctoranzi pentru studii complete și stagii de specializare, intensificarea colaborării directe între universități și alte institute de învățământ superior precum și între uniunile de creatori, organizarea de zile ale culturii românești și zile ale culturii sovietice cu prilejul sărbătorilor naționale ale celor două țări, organizarea de decade ale cărții, zile și retrospectivă ale filmului, festivaluri muzicale, mese rotunde, simpozioane, colocvii și alte manifestări științifice și culturale.

SCRISORI, SCRISORI...

„Am aflat multe despre țara dv.”

De aproape 25 de ani de când apare, revista ilustrată „România” — publicată în limba rusă și difuzată în U.R.S.S., într-un tiraj de peste 50 000 de exemplare și-a creat un larg cerc de cititori, prieteni apropiați ai țării noastre. Poșta aduce astfel zilnic

redacției scrisori sosite din cele mai diferite regiuni ale U.R.S.S. — din Moscova și Vladivostok, din Riga și Erevan, din Minsk și din Tașkent — cu aprecieri la adresa revistei care „oferă ample răspunsuri la toate problemele ce ne interesează privind România” (M.T. Davidov, din Orenburg). Alt cititor (E. Karasenko, din Moscova) mulțumește redacției pentru că, datorită unor pagini dedicate operei lui T. Arghezi, „am avut posibilitatea nu numai să-l cunosc, dar să-l și îndrăgesc pe acest poet — unul din cei mai mari ai vremurilor noastre”. Printre autorii scrisorilor sînt cititori „veterani” (cum e, de pildă, electricianul A.I. Galocikin, din Kazan, care citește cu regularitate revista din 1953) sau alții ce au „descoperit-o” abia în ultima vreme. După cum scrie studenta Marina Krasilnikova din Baku, „revista „România” se bucură de o mare popularitate în rândurile tineretului”, iar în bibliotecile universitare, se pot vedea adesea tineri studioși așteptînd să le vină rîndul pentru a o citi.

În același timp, de peste un deceniu și jumătate, mii și mii de oameni sovietici, muncitori, colhoznici, studenți, elevi, intelectuali participă anual la concursurile organizate de revistă, dotate cu numeroase premii, dintre care primele trei constau din cite o excursie gratuită în România (în felul acesta au vizitat pînă acum țara

noastră circa 50 de cititori din U.R.S.S.). „Participînd la concursuri, — scria Alla Barsukova, din orașul Frunze — am aflat foarte multe despre țara dv. și minunatul popor român, care, sub conducerea partidului său comunist, construiește societatea socialistă multilateral dezvoltată”. Și cititorii solicită să se continue organizarea unor astfel de manifestări, pentru că, indiferent dacă reușesc sau nu să se numere printre premianți, ei se consideră cîștigători: cîștigă noi cunoștințe despre o țară care-i interesează profund, dar mai ales, în felul acesta adaugă noi valori prieteniei dintre popoarele noastre.

Dan Lăzărescu

ÎN 11 CASE ALE PRIETENIEI

O amplă și variată activitate

În afară de București, mai există Case ale prieteniei româno-sovietice în alte zece orașe mai principale din țară: Cluj, Arad, Brăila, Tg. Mureș, Oradea, Craiova, Iași, Timișoara, Constanța și Brașov. Ele desfășoară o amplă și variată activitate, concretizată în conferințe și simpozioane, evocări ale unor mari personalități culturale sau științifice, discuții la masa rotundă, colocvii și seri culturale etc. La aceste manifestări participă un public din ce în ce mai numeros, devenit oaspete permanent al acestor lăcașuri de cultură. De o largă priză se bucură manifestările care oglindesc actualitatea economică și tehnică-științifică, precum și cele care abordează probleme de ordin literar-artistic. Conferințele sînt prezentate de figuri marcante ale intelectualității românești.

La Casele prieteniei româno-sovietice au, de asemenea, loc manifestări prilejuite de aniversarea unor evenimente legate de tradiționalele legături de prietenie dintre popoarele română și sovietică. O astfel de manifestare a fost organizată de pildă, la Casa prieteniei din

Cluj cu prilejul celei de-a 26-a aniversări a semnării primului tratat de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre R.S. România și Uniunea Sovietică. La festivitate a participat o delegație condusă de Serghei Mihailovici Kolomin, vicepreședinte al Asociației de prietenie sovieto-române și vicepreședinte al Comitetului executiv al Sovietului orașenesc Moscova.

Aniversarea importantului eveniment a fost marcată și de expuneri, urmate de seri de filme, la Casele prieteniei din București, Arad, Brăila, Tg. Mureș, Oradea, Craiova, Iași, Timișoara și Constanța. Cu același prilej la toate Casele prieteniei au fost organizate expoziții pe teme ca: „U.R.S.S. în al IX-lea cincinal”, „Prin Uniunea Sovietică”, „Kiev, oraș nou”, „Arhitectura contemporană în U.R.S.S.”, „Teatrul academic E. Vahtangov din Moscova” ș.a. Un alt eveniment consemnat în activitatea Caselor prieteniei din țară a fost Ziua cosmonauticii sovietice. Cu acest prilej la București, Constanța, Brăila, Arad, Cluj, Tg. Mureș, Craiova și Brașov a fost prezentată expoziția de fotografii „În numele progresului și al păcii”. Au avut loc, de asemenea expuneri și prezentări de filme în legătură cu cucerirea de către Uniunea Sovietică a spațiului cosmic.

După cum se știe, la 6 iunie s-au împlinit 175 de ani de la nașterea lui A.S. Pușkin. În cinstea evenimentului, la Casele prieteniei româno-sovietice din Oradea, Tg. Mureș, Cluj, Arad, Timișoara, Brăila și Constanța au fost organizate expuneri și seri literare. În aceeași zi, la Casa prieteniei din București a avut loc un simpozion la care au luat cuvîntul acad. Mihai Beniuc, prof. univ. Mihail Novicov și dramaturgul Leonida Teodorescu.

SPORT

Pe uscat și pe apă

Sub cerul senin al lunii lui cîreșar, un calendar bogat de întîlniri între sportivii români și sovietici, pe uscat și pe apă.

Cei mai solicitați — căci odată cu căldura a venit și vremea lor — sînt canotorii. Manifestările care le-au polarizat atenția și forțele sînt: regata Jitomir, regata „Virsta de chihlimbar” (fete), regata Kiev (tineret), regata Pskov (băieți și fete) — toate în U.R.S.S. și regata Snagov (fete) în România.

Cicliștii au avut întîlnire la Tula și Tallinn unde au pedalat pe trasee stabilite special ca să le fie cursa cît mai amară și victoria cît mai dulce.

După ce, la începutul lunii, Sinala a găzduit întrecerea de lupte greco-romane între echipele României și R.S.F.S.R., luptătorii s-au mai întîlnit o dată, în a doua jumătate a lui iunie, la turneul internațional de la Tbilisi, demonstrînd vitalitatea și eleganța acestui sport străvechi.

Vorbînd de eleganță trebuie să amintim numai-decît, punînd alături și substantivul grație, de întrecerea de gimnastică dintre reprezentativele feminine ale României și R.S.F.S.R. de la Moscova „Regii sportului”, atleți, au avut și ei o agendă plină: campionatele internaționale dotate cu Cupa Riga și cu premiul „Pravda”, precum și maratonul „Premiul ziarului Trud”.

Două întîlniri de pentaton modern, la Minsk și la București, campionatele internaționale de glonț și talere ale României, precum și campionatele europene de box pentru tineret de la Kiev, de unde pugiliștii noștri s-au înapoiat cu o medalie de aur, una de argint și patru de bronz, încheie bogatul program competițional al lunii iunie.

În zilele care zguduiau lumea...

Vasta mișcare de solidaritate cu făuritorii lui Octombrie Roșu

Crearea și consolidarea puterii sovietice a însemnat o cucerire istorică a întregii mișcări muncitorești internaționale. Tocmai de aceea, odată cu lupta împotriva exploatarei și pentru progres social, clasa muncitoare internațională, forțele progresiste din toată lumea și-au manifestat cu vigoare solidaritatea cu Revoluția din Octombrie. La această amplă mișcare internațională de solidaritate și sprijinire a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, și-au adus contribuția activă și oamenii muncii din România.

Astfel, încă din primele săptămâni ale proclamării puterii sovietice militanții socialiști români aflați pe teritoriul ocupat de trupele germane au editat și difuzat, în condiții deosebit de grele, numeroase manifeste care subliniau semnificația Revoluției din Octombrie și popularizau primele măsuri adoptate de noul stat al muncitorilor și țăranilor. În același timp, manifeste editate în ilegalitate de fruntașii mișcării socialiste aflați în București erau răspândite și în Valea Prahovei, Craiova, Turnu Severin etc., trezind interesul și simpatia opiniei publice românești față de Revoluția din Octombrie.

În teritoriul țării necotropit de Puterile centrale, unde mișcarea muncitorească și socialistă avea o mai mare libertate de acțiune, manifestările de solidaritate cu revoluția rusă au luat o mai mare întindere. Muncitori români participau la întruniri cu soldații revoluționari ruși aflați pe teritoriul Moldovei, discutând despre Revoluția din Octombrie. La 12 decembrie 1917, autoritățile constatau, de pildă, cu îngrijorare că manifeste ale Partidului Social-Democrat din România „cu caracter de propagandă revoluționară” sînt difuzate „fără sfială soldaților și populațiunii”.

Un activ propagator al ideilor revoluției ruse în România a fost publicația *Omul liber*, apărută la Iași la 28 aprilie 1918 sub conducerea lui N.D. Cocea. În coloanele ei, talentatul scriitor și ziarist și-a împărtășit impresiile despre Revoluția din Octombrie, culesse la fața locului, în Rusia, unde se aflase atunci.

Aceeași simpatie față de revoluția rusă o manifestau și masele muncitoare românești din Transilvania, care îndurau jugul asupririi habsburgice. Astfel, ziarul *Adevărul*, organul de presă al secției române a P.S.D. din Ungaria, care apărea la Budapesta, publica un articol intitulat *Către frații rușii* prin care transmitea acestora un înflăcărat salut de izbîndă.

Decretul asupra păcii, elaborat de V.I. Lenin și adoptat de Puterea sovietică a doua zi după victoria Revoluției din Octombrie a avut un deosebit ecou în țara noastră. Pornind de la condițiile și particularitățile României din acel timp, cînd cea mai mare parte a țării era cotropită de trupele Puterilor centrale, socialiștii români îmbinau acțiunea de popularizare a **Decretului asupra păcii** cu lupta activă pentru recucerirea independenței și suveranității țării.

În timp ce în țară, pe măsura dezvoltării avîntului revoluționar, mișcarea socialistă, concomitent cu popularizarea în rîndul maselor a marilor înfăptuiri ale Puterii sovietice din Rusia, trecea la organizarea acțiunilor de solidarizare cu primul stat socialist victorios din lume, pe teritoriul țării vecine numeroși revoluționari români, alături de reprezentanții altor popoare, luptau cu arma în mînă, cot la cot cu Armata Roșie, pentru salvagardarea Revoluției din Octombrie.

După cum se știe, în ajunul Revoluției din Octombrie se aflau în Rusia, ajunși pe diverse căi, zeci de mii de români: muncitori, țărani, soldați, marinari etc. Revoluția burghezo-democratică rusă din februarie 1917 atenuase întrucîtva situația grea a prizonierilor și emigranților străini, care începuseră, cu sprijinul organizațiilor

bolșevice, să se organizeze pe teritoriul rus. Oamenii muncii români au început și ei să se organizeze, formînd, la Odessa, un foarte activ centru revoluționar român. În iunie 1917 a luat ființă o secție a socialiștilor români, intitulată **Comitetul de acțiune social-democrat român**, în frunte cu M. Gh. Bujor, I. Dic-Dicescu, Al. Nicolau, A. Zalic ș.a. Acest comitet acționa pe baza programului Partidului Social-Democrat din România.

În mărețele zile ale lui Octombrie, în detașamentele gărzilor roșii, umăr la umăr cu proletariatul rus, cu soldații și marinarii revoluționari, au luptat și internaționaliști străini. Din documentele vremii și din relatările unor participanți la sprijinirea Puterii sovietice din Rusia rezultă că la însuși asaltul Palatului de iarnă din Petrograd au participat un număr de revoluționari români, foști prizonieri originari din Transilvania, ca: Toplagă, M. Dăian, Gh. Tripon, Gh. Borș (încadrat apoi în garda personală a lui Lenin), Tănase Bogdanov (fost marinar pe crucătorul „Aurora”), ș.a.

Educați de **Comitetul de acțiune social-democrat român** din Odessa în ideea că victoria revoluției ruse este o cauză a proletariatului internațional, mulți muncitori și soldați români au luptat în rîndurile gărzilor roșii pentru instaurarea Puterii sovietice în sudul Rusiei. Alături de proletariatul ucrainean și rus, ei și-au adus contribuția, împreună cu alți revoluționari străini, la cucerirea principalelor instituții din mîinile haidamacilor, au luat parte la apărarea Comandamentului gărzilor roșii, asaltat de detașamentele albe, la eliberarea gării orașului, la lichidarea ultimelor focare contra-revoluționare din împrejurimile Odesei.

Numeroase documente vorbesc despre participarea unor români la luptele Armatei Roșii în regiunile fluviilor Volga și Ural,

Coloană de ostași din batalionul revoluționar român, în marș pe o stradă din Odessa

în Siberia și în Orientul Îndepărtat, pentru eliberarea orașelor Simbirsk, Stavropol, Samara, Orenburg.

Foști prizonieri români au participat de asemenea la mișcarea de partizani a muncitorilor și țăranilor ruși din Siberia, în spatele albilor și al intervențiștilor străini. Astfel, la granița dintre actualul ținut Krasnoiarsk și regiunea Kemerovo acționa, în toamna anului 1918, un detașament de partizani, în frunte cu Mihail Gheorghiu, care provoca deraierea trenurilor lui Kolceak și ale intervențiștilor, lovea în detașamentele de represalii. Prinși de kolceakiști, M. Gheorghiu împreună cu alți partizani au fost împușcați.

Un grup de români a participat și la luptele din Asia Centrală.

După crearea P.C.R. în decembrie 1922, solidaritatea militantă a maselor muncitoare din România cu țara socialismului a luat un nou și puternic avînt, s-a concretizat în ample și permanente acțiuni, inițiate și conduse de Partidul Comunist Român și de organizațiile sale de masă, menite să popularizeze în rîndurile poporului român succesele obținute de popoarele sovietice în edificarea societății socialiste, să creeze o atmosferă favorabilă reluării și consolidării relațiilor de prietenie și bună vecinătate între țara noastră și Uniunea Sovietică.

FILM

Luna marilor doamne

Iunie este, cinematografic vorbind, o lună a marilor doamne ale ecranului. După ce micul domn mare Charlot a inaugurat seria reluărilor unor filme din fondul de aur al artei mezină, — inițiativă notabilă a Centralei România-film, — au venit la rând ele. În frunte, cum era și normal, cu „divina” Garbo, secondată în scurtă vreme în cadrul aceluiași program de reluări de o altă doamnă celebră, care străbate ecranul de aproape două decenii cu un căfel alături: la Savvina. Iar repertoriul curent ne-a ocazionat înfățișarea cu Tatiana Doronina, și ea din spița actoarelor care sfințesc rolul.

Tatiana Doronina

Deși rolul mamei vitrege din filmul, care așa se și numește, era gata sfințit. Actrița și l-a căutat, și l-a găsit, și l-a pregătit singură, cot la cot cu scenaristul, înainte de a-l interpreta. Un rol extrem de interesant: o mamă vitregă care depune eforturi înduioșătoare, aproape ridicole nu ca să se obișnuiască ea cu fițița soțului, ci ca fițița să o accepte pe dina, înțelegând că mai important este ca copilul să o adopte pe mamă și nu invers. Tatiana Doronina face din această tulburătoare inversare de raporturi cheia personajului. Un personaj aparent de o sfințită simplitate, o femeie frumuseală, de la care nimeni nu are pretenția să fie și deșteaptă, și i se și spune lucrul acesta, fără ocolișuri, însă care dovedește o sensibilitate, o intuiție psihologică, o artă a contactului uman mai eficiente și mai salutare decît inteligența cea mai forte.

Tatiana Doronina străbate această traiectorie dificilă cu arta ei cunoscută și recunoscută. Ea practică un ingenios joc în joc, pînă în final, cînd se produce adopțiunea, fițița spunîndu-i pentru prima dată mamă. Atunci actrița schimbă tonul complet, întrebînd-o cu o răscolitoare simplitate: „Gata, sărmana de tine? Ți-a trecut teama?” Cine rămîne cu ochii uscați la această întrebare trebuie că are o inimă de piatră.

Iulia Scutaru

TEATRU

Preludiul gloriei

În peisajul teatral bucureștean, studioul I.A.T.C. ocupă un loc aparte. Aici spectacolul începe încă înainte de ridicarea cortinei. Cu atmosfera aceea specială de serbare de sfîrșit de an, chiar dacă anul este abia la mijlocul ori la începutul său, cu emoția împărțită frățește, cu acea admirabilă solidaritate de microunivers autonom în care toți se bucură pentru unul și unul pentru toți. Cît privește spectacolele de după ridicarea cortinei, ele sînt ca la oricare alt teatru, în măsură să înfrunte aceeași judecată critică; gongul de începere pune capăt deosebirilor și declanșează asemănările.

„Jurnalul unui nebun”, de exemplu, un spectacol în întregime studentesc, este apt să reziste pe orice scenă. Studentul-regizor Silviu Purcărete, elev al lui Valeriu Moisescu, a făcut totul cu mîna lui, începînd cu decupajul atît de dificilului text gogolian și terminînd cu punerea lui în „pagină”.

„Jurnalul unui nebun” a ieșit și el din „Mantaua” lui Gogol. Umilul funcționar Axenti Ivanovici Poprișcin reia pe alt plan drama celui alt umil funcționar, Akaki Akakievici Bașnacikin, impactul cu mediul social, încercarea de a-și depăși condiția încheindu-se la el cu o altfel de moarte: pierderea minții. Povestea grotescă a alienării sărmanului consilier, sfîșiat de aspirații înalte, îndrăgostit de fiica directorului său — la fel de inaccesibilă ca o stea de care îl despart ani-lumină — se deapănă gradat, culminînd cu fraza finală de un absurd enorm: „Știați că beul Algerului are exact sub nas o gogoasă furiată?”

Pentru a face din lungul monolog al lui Poprișcin un spectacol, Silviu Purcărete l-a vizualizat printr-o suprapunere de planuri, adăugînd planului real, al existenței mizere a impiegatului, unul caricatural, pe care se mișcă obiectele admirației sale. Este o soluție care, deși venită din afara textului gogolian, îl servește în spiritul lui.

În această ambianță, Constantin Nedelcu, din clasa profesoarei Elena Pătrășcanu-Veakîs, ca și restul distribuției, declamă monologul lui Poprișcin cu o naturalitate și o forță tragică ce îl recomandă călduros.

MUZICĂ

Oaspeți, jurii și concurenți

Ruha și pianistul american Van Cliburn. Apoi mereu alte și alte nume și-au început o frumoasă carieră cu laurii cuceririi la prestigioasa, însă și

La Moscova sînt în toi probele celei de a V-a ediții a unuia dintre marile concursuri muzicale ale lumii, concursul Ceaikovski.

La primele sale ediții, concursul Ceaikovski a consacrat nume ce aveau apoi să se instaleze autoritar în primele rînduri de scaune ale artei interpretative pe care o reprezintă: violonistul român Ștefan

exigența întrecere. Titlul de laureat al concursului Ceaikovski, ca dealtfel și titlul de laureat al marelui nostru concurs muzical George Enescu, constituie o prețioasă carte de vizită în fața căreia se deschid ușor ușile celebrității. Dar, evident, dincolo de ele, pe fericirii aleși îi așteaptă o muncă asiduă, fără de care nu se poate construi o carieră solidă.

Cu această convingere, cu aceste visuri, cu aceste speranțe se întrec în aceste zile, alături de „rivalii” lor, veniți din 40 de țări și concurenții români. Iar în trei din cele patru jurii sînt prezenți și exigenții și competenții „judecători” Arta Florescu (canto), Ștefan Gheorghiu (vioară), Gheorghe Halmos (pian).

Invitat de onoare: Ion Dumitrescu, președintele Uniunii Compozitorilor din România.

SEMNAL

LUCIA DEMETRIUS:

Lumea începe cu mine

EDITURA „PROGRESS” — MOSCOVA

Cu ani în urmă, piesa „Trei generații” o recomandă pe Lucia Demetrius ca pe o „cronicară de familie talentată”.

Formula încercată atunci cu succes în dramaturgie a fost re-luată de scriitoarea într-una din operele sale recente: romanul „Lumea începe cu mine”.

„Lumea începe cu mine” concentrează într-un număr de pagini mic față de densitatea subiectului istoria unei familii boierești, urmărită de-a lungul citorva generații în grandoarea și decadența ei, pînă la stingerea stirpei în noile condiții sociale. În acest sens, cartea este mai mult decît o cronică de familie: un cuprinzător roman social-psihologic, populat de caractere solid construite și cu o compoziție dinamică.

„Lumea începe cu mine” a fost recent tradusă în limba rusă, în editura „Progress” din Moscova, beneficiind de tălmăcirea Liliei Dolgoșeva, care transmite cu finețe particularitățile scrisului Luciei Demetrius, lirismul prozei sale, adîncimea analizei psihologice.

А. Деметриус

Мир начинается с меня

V. KRPIVIN:

Fuga vikingilor

EDITURA „ION CREANGĂ”

Toate cele trei povestiri incluse în volum — *Păcat de planetă...*, *Lerka* și *Fuga vikingilor* — au ca eroi copii aflați în vacanța de vară. Or, în timpul vacanței, se știe, se pot petrece cele mai uimitoare întâmplări. Un peșene verde mai mare se poate preschimba, de pildă, într-o fracțiune de secundă, grație extraordinarei imaginații a copiilor, în Planeta Verde, unde totul e de culoarea smaraldului! După cum tot vacanța e un prilej ideal pentru ca băieții să devină niște adevărați vikingi care bagă în sperietii un cartier întreg!

Povestirile lui V. Krapivin au priză la micii cititori, intrucît, narate într-un limbaj specific vârstei lor, au darul de a le trezi interesul și de a fi citite dintr-o suflare. Scriitorul e un subtil cunoscător al psihologiei infantile, al intențiilor ascunse și al gîndurilor măturisite ale eroilor săi, izbutind să reconstruiască figuri și comportamente ce pot servi drept tot atîtea modele micilor cititori. Încît avem de-a face cu o carte deopotrivă atrăgătoare și cu certă valoare educativă. Versiunea românească este semnată de Natalia Radovici

Pentru ca talentele să nu dispară

Grija pentru copii îmbracă cele mai diverse forme. Între altele, ea include și preocuparea pentru educația lor estetică. Pe lângă școli se înființează cercuri de dans, muzică sau literatură, reviste ale elevilor etc. Prin intermediul acestor activități copiii învață să înțeleagă și să iubească frumosul.

Citind acestea, cineva s-ar putea totuși întreba: acum, în plină revoluție tehnico-științifică, când omul trebuie să deprindă mereu alte cunoștințe de specialitate, să știe să organizeze și să conducă cu pricepere mașini tot mai perfecționate, sentimentul frumosului, cunoașterea legilor esteticii mai sînt oare chiar atît de importante, încît să merite să răpim pentru ele o parte din puținel timp liber al copiilor?

Dealtfel, de la bun început trebuie să spunem că nici despre toți absolvenții școlilor medii de acum nu se poate spune că știu să prețuiască și să înțeleagă frumosul. Iar această lacună în educația lor estetică face ca, odată încadrați în industrie, ei să dea de multe ori produse urâte. Problema nu privește deci atît învățămîntul profesional, cît pedagogia în general. Cu atît mai mult, cu cît nu s-ar putea, oare, îmbina pasiunea „gratuită” pentru frumos, cu necesitățile cele mai stringente ale practicii sociale?

Cercetări de specialitate au arătat că educația estetică a copiilor începe de la cea mai fragedă vîrstă. Căci s-a observat că între 5—7 ani toți copiii, fără excepție, sînt foarte înzestrați. În această perioadă se pune dealtfel baza viitoarei personalități; la această vîrstă copiii asimilează totul firesc și ușor, fără eforturi deosebite din partea adulților.

Culori și proporții

În același timp psihologii au mai constatat că în fragedă copilărie și în primii ani de școală aproape toți copiii modelează frumos figuri din plastilină și vădesc aptitudini pentru desen. Toți copiii cîntă, dansează... Mai tîrziu aceste înclinații dispar. Să fie vorba însă de „pierderi” firești, de fenomene ce țin de vîrstă? Nu, răspund specialiștii; ele sînt consecințele nedorite ale unei educații greșite. Pedagogia n-ar trebui să lase să se piardă ceea ce natura a sădit în copii. Este o obligație la fel de importantă ca aceea de a „introduce” în ei ceva din afară, de a-i învăța ceva nou.

În ultimii ani specialiștii din diverse țări caută de aceea noi forme și metode de educație estetică a copiilor. În Japonia, de pildă, școlarii învață încă din primele clase elemente de design: gama coloristică, arta proporțiilor etc. În Uniunea Sovietică, de educația estetică se ocupă Institutul de educație estetică, care colaborează strîns cu uniunile de creație. În Statele Unite această activitate a început cu pregătirea unui recensămînt al populației sub raportul pregătirii artistice. Deși, la drept vorbind, nu este vorba chiar de un recensămînt în accepția curentă a cuvîntului, ci numai de o „Anchetă națională de cercetare a nivelului global de progres în cultura generală”, acțiunea merită să fie cunoscută mai în detaliu.

Instruirea estetică

Hotărînd să inițieze o anchetă asupra pregătirii artistice a populației, specialiștii americani au început prin a elabora un alt chestionar, special logic, mai detaliat, pe tema: „Cum vedeți formarea pe

plan artistic a copiilor dumneavoastră?” Comisia pentru formularea întrebărilor a cuprins guvernatori ai statelor americane, președinți de colegii, conducători ai unor mari corporații industriale, trusturi, bănci, directori de școală, de institute, reprezentanți ai comitetelor de părinți etc. Varianta finală a anchetei sociologice pe scară națională ar urma să fie gata peste cîteva luni și tot atunci să înceapă sondarea opiniei publice spre a se determina nivelul mediu al cerințelor populației S.U.A. în materie de instruire artistică. Rezultatele anchetei vor oferi „desigur date interesante și specialiștilor în planificarea industriei și economiei.

Ce s-ar putea întreprinde însă și pentru adulții care n-au beneficiat în copilărie de o pregătire artistică corespunzătoare?

Cu alte cuvinte, ce s-ar putea face pentru instruirea și educarea lor sistematică și cu metode corespunzătoare, la nivelul actualei dezvoltări a esteticii. Căci dacă, dintr-un motiv sau altul, un om n-a dobîndit în copilărie sau în tinerețe astfel de cunoștințe, el poate și trebuie să și le însușească mai tîrziu.

Purtători de valori civice

Cineaștii, de pildă, ar putea realiza filme-lecții despre artă, despre ceea ce înseamnă un comportament civilizată. Și, în genere, îndeplinindu-și funcția artistică cinematograful sau literatura ar putea

juca în același timp un rol important și în educația estetică. Căci aceasta este o problemă de ansamblu a culturii, a raporturilor dintre oameni și mai ales a atitudinii față de muncă. Într-adevăr, nu există îndeletnicire umană în care sentimentul frumosului să fie de prisos. Societatea modernă are nevoie nu numai de inși capabili să aprecieze operele artistice și la nevoie să știe să cînte, să danseze etc., ci de oameni care să făurească exclusiv lucruri frumoase, de calitate, pe toate planurile și în același timp să fie purtători de valori civice.

Din cele de mai sus se poate desprinde o concluzie — să-i spunem așa — strategică: educația estetică este o activitate care în nici un caz nu trebuie să stea departe de producție, de dezvoltarea economiei,

La această vîrstă toți copiii desenează frumos

ea nefiind secundară în pregătirea cadrelor de diverse specialități. Educația estetică trebuie să tindă nu numai către formarea capacității de percepere și înțelegere a frumosului, ci și către priceperea de a crea frumosul. Un maestru cu simț estetic, de pildă, nu poate da obiecte de proastă calitate, de prost gust. Simțul frumosului nu i-ar îngădui-o..

Să nu uităm, totuși, că în afară de latura practică a educației estetice, ea are incontestabil și un rol important în formarea potențialului social și moral al personalității umane.

M. E. Rakovski

Stație de tip „Orbita” pentru retransmiterea — prin sateliți artificiali — a emisiunilor postului de televiziune Moscova în cele mai depărtate colțuri ale U.R.S.S.

Soarele, centrala viitorului?

Într-o singură oră, Soarele trimite spre straturile superioare ale atmosferei terestre o energie egală cu aceea care s-ar putea obține arzând o treime din rezervele mondiale de petrol. E adevărat, această energie nu e utilizabilă în întregime nici în teorie, dar chiar numai a mia parte ar fi suficientă pentru mai multe generații.

La începutul secolului, când revoluția științifico-tehnică demara rapid, se părea că utilizarea astrului zilei ca baterie electrică nu mai era decât o problemă de timp — și acesta nu prea îndelungat. Apoi s-a văzut că lucrurile sînt mult mai complicate decât se credea. Dar la începutul deceniului șapte, Soarele a început din nou să atragă atenția cercetătorilor și experților economici. Reînvierea interesului pentru energia solară se explică desigur prin împrejurarea că heliotehnicienii au izbutit să găsească câteva soluții ingenioase care permit acum să se ia în considerare cu toată seriozitatea utilizarea razei de aur.

Cel mai mare proiect realizat pînă acum este cuptorul solar al Centrului național al cercetării științifice (C.N.R.S.) din Franța. Concentratorul parabolic al cuptorului — instalat în Pirinei — este alcătuit din circa 9000 de oglinzi ușor curbate și

are o suprafață numai ceva mai mică decât aceea a unui teren de fotbal. În focar se realizează temperaturi de 3000 grade, iar puterea instalației este de 1000 kW. Și cum Soarele luminează în zona respectivă cam 2750 ore pe an, el permite realizarea de materiale foarte pure, de noi aliaje precum și să se supună la probe compuși refractari folosiți în tehnicile nucleare și la rachete.

În U.R.S.S., la Erevan, a fost construit un puternic cuptor semicircular dotat cu un concentrator de zece metri. Se crede că se va putea obține o temperatură apropiată de 4000 de grade. În același timp, la Buhara este pe cale de a fi terminată prima uzină de aparate alimentate cu energie solară. Ea va produce, între altele, 25 000 „bucătării solare” ce vor înlocui, fiecare, cîte o plită electrică de 800 wați.

Masa critică — de la 45 t la 10 mg

O bună parte din descoperirile făcute de fizicienii atomiști la sfîrșitul deceniului patru al secolului nostru au fost apreciate la adevărata lor valoare mult mai tîrziu. Ulterior, aceste descoperiri au făcut însă posibilă realizarea reacțiilor nucleare în lanț și, în ultimă instanță, însăși nașterea energeticii atomice.

Masa blocului de material radioactiv în care se poate produce o reacție nucleară în lanț se numește masă critică. În primul reactor din lume, pentru realizarea reacției nucleare s-au utilizat 45 tone de uraniu natural și 450 tone de grafit. În primul reactor experimental sovietic, masa critică a avut, în total, numai 315 kilograme. Dacă s-ar folosi drept combustibil plutoniu-239, masa critică ar fi de ordinul cîtorva zeci de kilograme. Dar, în principiu, masa critică a materialului radioactiv ar putea fi redusă și mai mult, pînă la 10 mg, printr-o supercomprimare, dacă ne putem exprima așa, a materialului.

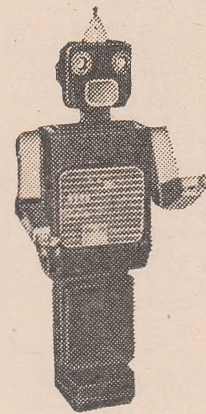
Calculul teoretic arată, într-adevăr, că acest efect ar putea fi obținut expunînd — pe toate laturile — materialul radioactiv acțiunii unor lasere puternice. În felul acesta s-ar realiza o creștere bruscă a concentrației nucleelor, drumul pe care l-ar avea de străbătut neutronii pînă în momentul fisiunii ar deveni foarte scurt și, drept consecință, masa critică s-ar micșora. Avantajul supercomprimării este evident, deși pentru realizarea ei ar fi nevoie de 100 000 joule (unitate de măsură a energiei egală cu lucrul mecanic efectuat de o forță de 1 N (newton) cînd își deplasează punctul de aplicație pe direcția sa, cu un metru). Dar, cînd această masă critică „intră în acțiune” ea eliberează 10 000 000 joule.

Masele critice astfel micșorate ar putea fi folosite pentru obținerea unor fluxuri de neutroni și neutrini de valori nemaîntîlnite, de pildă de ordinul a 10^{17} particule în 10^{-10} părți dintr-o secundă. Totodată,

supercomprimarea materialului ar putea fi folosită și la obținerea unor cîmpuri magnetice de mare intensitate, precum și pentru accelerarea particulelor cu sarcină la energii foarte înalte.

Roboți

multifuncționali?

Sînt sau nu necesari roboți cu utilizări multiple, capabili, de pildă, să transporte un pian fără a-l vătăma sau a șterge, cu același succes, praful de pe o vază de porțelan? Și, mai ales, este posibilă realizarea lor?

Uluitoarea sensibilitate a terminațiilor nervoase îi asigură omului informații exacte despre rezistența, greutatea, temperatura unui

obiect cu care el vine în contact. Ceea ce îi permite să execute tot felul de operații adaptîndu-și, printr-un act reflex, comportamentul, mișcările și forța la cele mai diverse împrejurări. Cum ar putea însă aparatura electronică a unui robot să adune bagajul de informații pe care îl colectează pentru om organele sale de simț?

A doua generație de roboți a dobîndit o oarecare independență: ei au învățat să „improvizeze”. Programul înregistrat din prima generație a fost înlocuit de un calculator electronic care comandă sistemul executor al robotului. Această schimbare esențială marchează o primă încercare de a trece de la „reflex” la „rațiune” sau, mai exact, la „stimularea rațiunii”. Robotul Fred, bine cunoscut acum în cercurile de specialitate, are doi ochi care sînt, de fapt, două camere de televiziune, situate una deasupra și alta dedesubtul motorului. Cîmpul de acțiune al automatului este o platformă de 3×2 metri. Pe această platformă se află, într-o totală dezordine, piese cu care operează copiii-constructori. Mișcările lui Fred este de a alege piesele din care să poată fi construit un camion jucărie și de a-l monta. Fazele de montare a jucăriei sînt programate; în rest însă mașina „judecă” singură.

Roboții pot deci reproduce acum unele acțiuni ale omului. Știința n-a putut realiza însă deocamdată și o sinteză a acestora. Se crede totuși că acest lucru va putea fi îndeplinit cînd știința va descrie comportamentul uman cu toate subtilitățile lui.

Admițînd că se va ajunge aci, ce utilitate ar avea, totuși, roboții cu funcții multiple? Ei ar putea — afirmă specialiștii — ușura viața invalizilor, înlocui omul în muncile cele mai dificile.

LA BONGU, DUPĂ O SUTĂ DE ANI

De pe puntea navei „Dmitri Mendeleev” se zărea țărmln insulei Noua Guinee. La un moment dat s-a auzit comanda: „Etnografi, pregătirea de debarcare!” În câteva minute am fost în barcă.

Satul Bongu se ascundea îndărătul palmierilor aflați foarte aproape de țărmln. Curînd am acostat. Am sărit pe plajă și ne-am pomenit în mijlocul unei mulțimi tăcute. Deși fuseseră preveniți de venirea noastră, localnicii erau circumspecți.

— Tamo Bongu, kaie! (Oameni din Bongu, bună ziua!) a rostit tare N.A. Butinov, unul din membrii expediției noastre. Repetase de nenumărate ori în cabină aceste cuvînte scrise de Mikluho-Maklai* acum o sută de ani. Pe fețele papuașilor se citea o vădită nedumerire, dar nici unul nu rupea tăcerea. Să se fi schimbat între timp limba? ne întrebam noi neliniștiți. Butinov nu-i însă un om care se descurajează ușor. Încît a repetat:

— O tamo, kaie! Ga abatera simum! (O, oameni, bună ziua! Sîntem frații voștri)!

De astă dată papuașii au prins să zîmbească și au răspuns:

— Kaie! Kaie! După care ne-au condus spre coliba oaspeților.

De fapt, din clipa aceea un tînăr energic, pe nume Kokal, ne-a fost de mare ajutor. El mi-a făcut cunoștință cu papuașul Dagaun, un ins de vreo 45 de ani. Dagaun purta șort și cămașă, ca mai toți bărbații din Bongu. Avea fața tatuată și părul tuns scurt. Părul bogat și crîlonțat, pe care îl știam din desenele lui Mikluho-Maklai, e acum de domeniul trecutului, dar Dagaun mai avea încă la ureche o floare roșie ca focul. Căci bărbații de toate vîrstele își mai împodobesc părul cu flori, frunze sau pene. Brățara împletită din iarbă, veche podoabă descrisă de Maklai, e și acum agreată atît de bărbați, cît și de femei. Kokal i-a explicat lui Dagaun ce mă interesează, iar acesta a înclinat din cap în semn că e de acord.

Grupul nostru de etnografi se deplasase la Bongu spre a studia schimbările survenite în cultura papuașilor în cei o sută de ani care au trecut de la călătoria lui Mikluho-Maklai. Pe scurt, urma să stabilim în ce măsură se deosebesc actualele mijloace de lucrare a pămîntului și de vînătoare, limba, cîntecele și dansurile, obiectele de uz casnic, obiceiurile etc. etc. de cele de acum un secol.

În ce mă privește, eu m-am dus acasă la Dagaun cu un scop foarte prozaic, anume să-i descriu amănunțit coliba.

Dacă Mikluho-Maklai ar vedea casele de astăzi n-ar mai recunoaște satul Bongu. Colibele de pe vremea lui — cu podea de lut — sînt acum suspendate pe piloni. Și acoperișurile și-au schimbat puțin forma. Lavița pe care se mîncă și se dormea nu mai este; acum papuașii mîncă și dorm pe podeaua de bambus, care se înalță la un metru și jumătate deasupra solului. Dar cîte alte obiecte nu vor fi intrat în viața papuașilor? Numai o inventariere amănunțită a tuturor obiectelor ar putea marca exact deosebirea dintre ziua de azi și de ieri.

A doua limbă maternă

După plecarea lui Kokal, rolul de translator și l-au asumat bucroși doi băieți de 10 ani, îmbrăcați în șorturi și cămăși cadrilate. Cursurile din școli sînt predate în engleză, așa că mulți tineri din Bongu cunosc bine această limbă. În felul acesta noi am putut lucra mult mai ușor decît Mikluho-Maklai, care a trebuit să învețe singur dialectul local, chinuindu-se uneori luni de zile să înțeleagă sensul unui

cuvînt. În plus, în Bongu, ca și în multe alte zone din Noua Guinee, papuașii au acum o a doua limbă maternă, așa-numita pidgeon-english, o engleză simplificată gramatical, dar împănată cu cuvinte papuașe și adaptată la gramatica melaneziană. Dealtfel, această limbă este răspîndită și în alte insule din Melanezia, ba acum are chiar o întreagă literatură. La Bongu ea e vorbită mai ales de femei și copii. Bărbații preferă s-o folosească numai cînd e vorba de treburi importante, de obiecte abstracte. „Este limba noastră mare”, mi-a explicat un papuaș. De ce „mare”? Pentru că dialectul local al acestui sat este o limbă foarte „mică”, vorbită numai în Bongu. Fiecare sat din împrejurimi își are dialectul lui, care nu seamănă cu celelalte.

Casa papuașilor apără viața familiei de priviri indiscrete. Coliba lui Dagaun, de pildă, avea două încăperi mici. „Într-una locuiesc eu, iar în cealaltă femeile”, m-a lămurit interlocutorul meu. Camera lui nu avea ferestre, dar lumina zilei pătrundea prin numeroasele crăpături dintre tulpinile de bambus ce alcătuiesc pereții. În dreapta ușii, lîngă o cutie goală de conserve, se afla un topor de fier. Alături, un vas de lemn cu capac metalic și un căzanel. Într-un colț, cîteva străchini de lemn și două coșuri împletite. Pe peretele din fața ușii erau agățate două tobe mici, iar de un cîrlig mai erau prinse alte două topoare, un cuțit mare, ca o sabie și un ferăstrău... Așadar, ca și în camera femeilor dealtfel, nimic exotic.

Băștinașe din Bongu

De unde bani?

Produsele industriale, apărute în casele locuitorilor din Bongu, nu sînt interesante prin ele însele, dar îndărătul lor se află o

noutate importantă pentru viața papuașilor: banii. Căci acum ei trebuie să plătească cu bani și vasele de lut care se aduceau odinioară din satul Bil-Bil, și străchinile de lemn.

Bongu este un sat sărac. De aceea obiectele care, în condițiile locale, sînt socotite un lux (ca de pildă ceasurile de mînă, tranzistoarele) sînt foarte puține. Cu toate acestea, printre colibele din Bongu se pot vedea trei prăvălii ținute chiar de papuași. De unde iau totuși papuașii bani spre a plăti impozitele, taxele școlare și a cumpăra din prăvăliile din sat obiectele de care au nevoie?

Pe iarbă grasă de la poalele unei coline am văzut niște vaci păs-cînd. Mikluho-Maklai a fost acela care a adus acolo prima vacă și un tăuraș. La Bongu mai circulă și acum povestiri despre ivirea în satul lor a acestor animale, pe care strămoșii papuașilor le-au luat drept niște „porci mari cu dinți pe cap” și au vrut să le ucidă imediat și să le mînce. Cînd însă tăurașul s-a înfuriat, toți au luat-o la goană.

Încercarea lui Mikluho-Maklai n-a izbutit și, recent, au fost aduse acolo alte vaci, din inițiativa administrației australiene interesate în obținerea de carne. Deși cireada este a papuașilor, ei vînd toată carnea în portul Madang și nu consumă nici măcar laptele de vacă, întrucît nu sînt deprinși cu el.

O altă sursă de venituri este pentru ei miezul de nucă de cocos, pe care localnicii îl usucă și îl vînd tot la Madang. Pentru ocrotirea cocotierilor, locuitorii din Bongu au renunțat de bună voie la porci, care distrug mlădițele de palmieri. În tot cursul șederii mele am văzut un singur purceluș, și acela ținut în cușcă.

*) Etnograf și antropolog rus (1846 — 1888). Călătorind în Pacific, a studiat viața și cultura popoarelor din Noua Guinee, Polinezia și peninsula Malacca.

Pe urmele marilor poeți

Mi-ar fi ușor, dacă aş ține un clasic jurnal intim să desprind acum filele în care s-ar povesti momentele vizitelor pe care am avut privilegiul de a le face în Uniunea Sovietică. Neavînd acest jurnal, încerc să-mi repovestesc paginile nescrise riscînd să pierd ceva din prospețimea clipei dar cîștigînd, în relatare, o anume „patină”, o anume estompă în stare să obiectivizeze la maximum impresii pe care le credeam fugare.

E de prisos să precizez că în ciuda faptului că am fost oaspetele petroliștilor (la Baku), metalurgiștilor (Temirtau — Kazahstan), ori studenților (Alma-Ata și Leningrad) eu i-am căutat, pe oriunde am călătorit, pe scriitori. Le-am cercetat urmele, drumurile, casele, i-am recompus pentru mine cu chipul pe care l-au avut.

La lasnaia Poliana, în casa lui Tolstoi, am avut brusc revelația nu doar a minunatului conac în care s-au zămislit capodopere, ci a unei — simbolice — case a prozei ruse. Pădurea, lacul „franțuzit” de către un meșter grădinar, potecile umbroase păreau să-i evoce și pe alți titani cărora Lev Nikolaevici le-a fost gazdă. Dărăpănat după moartea lui Tolstoi, ars și profanat de armatele germane în ultimul război, conacul contelui Tolstoi a fost reconstituit cu migală și înfinită dragoste și scumpele odoare ce i-au fost în preajmă pot fi văzute și azi. Vechi scrinuri, masa cinei, austerul pat de fier, dulapurile cu manuscrise sînt la locul lor, așa cum au fost. Într-un șopron e adăpostită sania ultimei „fugi” a lui Tolstoi, încheiată după cum e știut în mica stație de cale ferată Ostapovo. Un clopoțel care — agățat de creanga unui arbore din fața conacului — chema numeroasa familie în jurul samovarului de dimineață a fost, cu anii, „înghițit” de lemnul protector și a rămas să bată parcă — mut — orele unui timp încetat. Și orele capodoperelor. Orele geniului.

● O anume „patină” care obiectivizează impresiile ● Orele capodoperelor. Orele geniului ● O credință și o iubire netulburate de moarte ● Ungherele care-l evocă pe Pușkin

stranie frumusețe fizică și semănînd uluitor cu poetul, stătea pirotit sub picurii ploii cu chica-i galbenă și cu imaculata-i rubăscă murmurînd versuri pe care inima mea le înțelegea. Am cerut să-i vorbesc. Venea de departe, din apropierea aceluia magic Konstantinovo ce-l ivise pe lume pe Esenin și era la Vaganskoe într-o călătorie cu solemnă semnificație: urma — a doua zi — să se căsătorească. Nu m-a mirat coincidența că el era un fel de rubedenia a poetului. Pentru mine, acolo sub mesteacănul ud de ploaie se afla însuși poetul Esenin.

La Leningrad am avut puterea de a cerceta clădirea faimosului hotel „Angleterre” în care Esenin s-a stins, mormîntul lui Dostoievski (modest, împodobit doar cu un verset evanghelic), locul fustului duel Pușkin—D’Anthes și, bineînțeles, casa celui ce-a scris „Oneghin”. Împreună cu poeți din peste 50 de țări am străbătut drumurile legate de trecerea prin lume a marelui poet și, după ce am poposit sub cupolele Pskovului, am ajuns la frumoasa și enigmatică mănăstire-fortăreață Peciora în care sînt criptele Pușkinilor, la vechiul Mihailovskoe, conacul „boierului” Pușkin (boier al versului, în primul rînd) și am întîrziat în unghere în stare să-l evoce cu limpezime. Portretele cu aurite rame, mobilele de culoarea mierii, sfeșnicele luminînd tomuri cu somptuoase tartaje, vechile sobe de faianță, sporeau cu uleiul dens al amintirii flacăra iubirii pe care i-o purtăm smolitelui bard. Erau acolo potecile pe care obișnuia să treacă, melancolic, arbori ce-l cunoscuseră, poate, lacuri fumegînde și case albe, tăiate din lemn blînd și a fost de asemenea firească invocarea doicii sublime, izvor de legende, Arina Rodionovna. N-aș fi drept dacă n-aș mărturisii gîndurile cu care am încercat să învîlui un delicat portret al soției lui Pușkin, Natalia Gonicarovna: de neîncredere în patima pamfletară ce a făcut din ea un

Potecile pe care obișnuiau să treacă, arborii ce-i cunoscuseră...

La Moscova, într-un cimitir din marginea orașului, la Vaganskoe, am descoperit într-o primăvară cu ploii translucide și cu vopseli de veche frescă mormîntul (alături de cel gol, fără sicriu, al lui Mayerhold) în care-și doarme somnul Serghei Esenin. Acel Esenin care a „tiranizat” superb adolescența mea poetică, model intangibil iubit și pentru vers dar și pentru abrupta-i existență, Esenin cel cu poemele cărui ne cuceream „iubitele” și pe care am datoriat sfîntă pe care n-am cum să n-o împlinesc de a-l traduce — fie și numai pentru mine — în graiul nostru.

În spatele modestului monument funerar pe care e gravată iscălitura poetului am zărit minuscula lespede ce ne-o reamintește pe ciudata-i, ultimă femeie, Galina Benislavskaja cea care, ghemuită cu modestie în umbra Mesteacănului — Esenin semnifică o credință și o iubire netulburate de moarte. Lîngă mormînt, un tînăr de o

fel de „geniu rău” al vieții lui Pușkin. Există temeuri (evident documentare), pe care cercetătorii sovietici intenționează să le dea la iveală, pentru a reconsidera în culorile ei reale imaginea frumoasei cu care Pușkin s-a căsătorit la Moscova, într-o biserică teafără și azi, cu turle verzi, ceapoase și cu care — primind glonțul morții — s-a însoțit întru eternitate.

Într-o carte la care lucrez și care ar vrea să fie o antologie a liricii universale de dragoste, carte numită „Iubitele poezilor”, două importante capitole vor fi consacrate lui Pușkin și Nataliei pe de-o parte și lui Serghei Esenin și Isadora Duncan, pe de alta.

Promit să ți le încredințez, cititorule, în paginile revistei ce găzduiește aceste puține rînduri despre drumurile mele prin Uniunea Sovietică.

Georghe Tomozei

POȘTA MEDICULUI

D.C.P. - Tulcea: Din păcate spondilozele, indiferent de nivelul localizării lor (cervicale, dorsale, lombare), odată constituite, sînt ireversibile. Esențialul este însă să nu aveți dureri. Odată cu recomandarea de a evita frigul și umezeala, tratamentul se bazează mai puțin pe medicamente, care au cel mult un efect pale tiv (Indometacin, Fenilbutazona, Repirină, Alindor, Clorzoxazon, infiltrații cu xilină etc.), cît pe fizioterapie (căldură sub diferite forme, electroionizări, curenți diadinamici, ultrascurte, ultrasunete, magnetodiflux, împachetări cu nămol și parafină etc.) și pe mijloace naturale (elongații vertebrale, masaj, gimnastică medicală, băi hidrominerale la Felix, Govora, Herculane, Călimănești, Pucioasa etc.)

ELENA GHEORGHE - Brașov: „Cauza rerum gerendarum” a suferințelor dv. este, după părerea noastră, menopauza care se instalează în unele cazuri, cu manifestări cam „zgomotoase”. 1) Din păcate, spondiloză de natură endocrină de care suferiți, așa cum am mai arătat, este ireversibilă. Tratamentul ei este același ca acela indicat sub D.C.P. - Tulcea; 2) Fenomenele pruriginoase care vă supără însoțesc atrofia genitală care începe la această vîrstă. În afara unei igiene locale riguroase, a unei cure hormonale cu Dietilstilbestrol și Progesteron, vă recomandăm badjionări cu următoarea soluție anestezică: Rp. Xilină (2 fiole sol. 4%), Romergan 4 fiole, Lanolină 8 g, Vaselină 8 g, ovule intravaginale Ovestrol (1 în fiecare seară), aplicații de Fluocinolon N (acetonid), eventual radioterapie paravertebrală lombară.

CHIRCAN COLIA - Galați: În ciroza hepatică, regimul alimentar constituie un factor esențial; el trebuie să fie ușor hiperprotidic (carne albă, brînzeturile proaspete fără sare, pește de apă dulce, lapte 200 ml/zi sau iaurt), bogat în hidrocarbonate (pîine albă fără sare, paste făinoase, zahăr 50 g/zi, orez, grîs, legume și fructe dulci proaspete) și moderat în grăsimi (unt nesărat, smîntînă sau frișcă). Dieta va fi strict fără sare (sub 1 g sare pe zi). Ca medicamente, terapie cu cortizonice (Prednison) asociată cu anabolizante (Clortestosteron, Napsim, Madiol), extracte hepatice (Juvocinol, Neohepar, Rovitrat, Pernemil, Ripason), vitamină B₁₂, medicamente lipotrope (Mecopar forte), vitamina E, diuretice (Nefrix, Furosemid, Esidrex). În cazuri mai avansate, tratamentul chirurgical - splenectomia - are adeseori rezultate spectaculoase.

AURORA MÎNDRU - Timișoara: Felicitări bunicii, fetiței și dv., fideli cititori ai „Veacului nou” și ai rubricii sale medicale! Vitamina B₁₂ este „numele de botz” al unei noi substanțe: acidul pangamic, cu bune indicații în hepatocelastite, fiind un regenerant al celulei hepatice. Sub formă de drajeuri, se administrează în doze de 15 mg/zi.

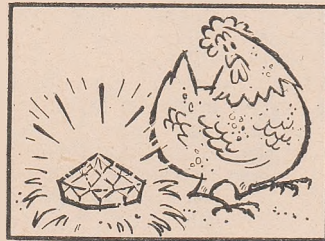
A.Z. - Bacău: Tocmai pentru că nu ați „urblat la niște găselnițe măgulitoare pentru a îndulci bunăvoința unui redactor”, vă mulțumim pentru aprecierile pozitive la adresa revistei noastre. 1) În ateroscleroză, vă recomandăm un tratament de lungă durată cu Clobifrat, 6-9 capsule/zi, Redergin 10 pc. x3/zi și un regim alimentar moderat în grăsimi și dulcizuri; 2) Despre Inderal (Propranolol) am publicat un articol detaliat în nr. 12 din acest an. Este într-adevăr indicat în tratamentul tahicardiei paroxistice și a altor forme de aritmii cardiace; 3) Tușnadul, Covasna și Vatra Dornei, cu apele lor carbogazoase și mofetele renumite sînt cele mai indicate stațiuni pentru tratamentul afecțiunilor cardiaco-neurovasculare.

Mirosul ne-a salvat?

După părerea celebrului antropolog Leakey din Nairobi, omul primitiv a izbutit să supraviețuiască și să învingă în înțeleștarea cu fiarele sălbatice numai datorită mirosului său. Animalele preistorice evitau să treacă omul în meniurile lor preferate - socotește savantul - intrucit mirosul lui, atît de deosebit de acela al celorlalți reprezentanți ai lumii animale, era pentru ele la fel de dezagreabil ca, de pildă, gustul chininei sau al uleiului de ricin pentru homo sapiens.

Diamantul secolului

Cel mai mare diamant al secolului XX a fost găsit, nu demult, la poalele unui lanț muntos din Sierra Leone. Este vorba de un cristal perfect transparent, de mă-

rimea unui ou de găină și greutatea de 969 de carate. Specialiștii londonezi l-au evaluat la trei milioane lire sterline.

Record

Anul 1972 este socotit un an record al aisbergurilor din Oceanul Atlantic. Într-adevăr, au fost înregistrați un număr de 1587 aisberguri, față de 1329 în anul 1929 cînd, de asemenea, numărul lor a fost foarte mare. Cifra medie anuală a munților de gheață care plutesc în zona nordică a Atlanticului este - conform unor date culese începînd din 1946 și pînă în 1971 - de numai 207.

„Birouri de informații” ambulante

Nu se știe exact cînd au apărut în Japonia paznicii de noapte, se crede însă că pe la începutul secolului XVII, dacă nu chiar mai devreme. La prima vedere munca lor pare ușoară. În realitate lucrurile stau cu totul altfel. Paznicii de noapte japonezi trebuie să aibă niște calități deosebite. În primul rînd trebuie să aibă un simț de observație foarte dezvoltat, să știe să stabilească imediat, chiar pe cea mai neagră beznă, locul și natura oricărui incident (incendiu, încercare de spargere etc.) să fie curajoși, in-

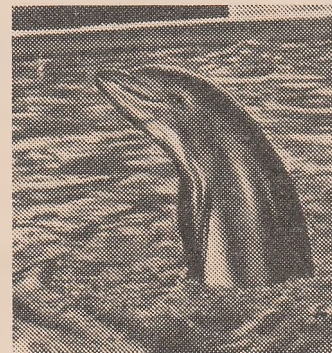
genioși și, neapărat, să cunoască karate.

În sfîrșit, ei mai au și o atribuție laterală, ca să-i spunem așa, dar totuși importantă. Anume aceea de „birou de informații” ambulant, căci în Japonia nu străzile, ci diviziunile administrative și cartierele au nume. Iar casele sînt numerotate în ordinea construirii lor. Alături de nr. 20, de pildă, poate fi găsită casa cu nr. 7, iar lîngă clădirea cu nr. 100 poate fi aflată cea cu nr. 3. Adresele dorite pot fi găsite numai întrebînd pe trecători sau pe localnici. Dar noaptea cine poate veni în ajutorul celor ce doresc să ajungă la o anumă adresă? Numai paznicii. De aceea ei cîntărește străzile din jurul postului lor, ca un birou de informații ambulant, lovînd între ele două bețișoare legate de capetele unui șnur petrecut pe după gît și vestindu-i astfel pe trecătorii intrizați că le stau la dispoziție.

Delfin pe masa de operație

Șalupa „Bugaz” era zilele trecute ancorată în portul Odessa. Marinarii care nu ieșiseră în oraș își făceau de lucru pe punte. Unul din ei, amator de pescuit, aruncase undițele și privea răbdător nada. În zadar însă, pește nu mușca! Tocmai se gîndea să renunțe cînd, foarte aproape de bordul vasului, s-a ivit un delfin.

Animalul s-a ridicat de cîteva ori foarte sus deasupra apei. Ceea ce i-a făcut mai inții pe marinari să creadă că delfinul le oferea un spectacol. Cînd l-au privit însă mai atenți, au văzut că avea spina plină de răni. Și, pe loc, au hotărît să-l ridice pe punte spre a-i acorda primul ajutor. Au apelat pentru aceasta la mecanicii și macaragiile de pe un slep din apropiere. La apelul marinarilor, curînd au sosit și un grup de specialiști de cîțiva medici din port. „Bolnavul”, au hotărît specialiștii, trebuia operat de urgență: pe cap și pe spi-

nare era numai răni provocate probabil de elicea unei motonave.

Spălînd cu multă grijă rănilor animalului, medicii le-au suturat, după care i-au administrat antiseptice. Apoi au transportat neobișnuitul și foarte docilul pacient departe în larg.

Specialiștii Institutului de oceanologie au dat marinarilor toate asigurările că, imediat ce i se vor potoli durerile, delfinul va putea transmite „rudelor” sale semnale, chemîndu-le să-l conducă în „apele natale”.

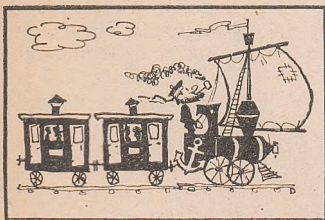
„Spaima șoselelor”: cimпанzeii Van și Nera din Novosibirsk

Împotriva bilbielii: metronomul

Folosit la marcarea timpului muzical, metronomul își găsește acum o neașteptată utilizare și în tratamentul bilbielii. Într-adevăr, un logoped a făcut următoarea experiență: a cerut unui grup de subiecți să interpreteze o melodie lentă în ritmul de 60 de bătăi pe minut. Apoi le-a dat să citească proză ritmică, într-un tempo mai rapid. Atunci s-a produs miracolul; s-a văzut că ritmul astfel accelerat îi ajută pe subiecți să învingă bilbielia, să dobîndească controlul asupra sunetelor pe care pînă atunci le rosteau mai dificil și să-și formeze deprinderea pronunției corecte. Tratamentul bilbielii cu ajutorul metronomului a durat o săptămînă. Continuînd apoi exercițiile acasă într-un ritm tot mai accelerat, după șase săptămîni pacienții s-au vindecat definitiv.

Trenuri cu vele

Istoria primelor căi ferate din Canada are multe pagini interesante. Astfel, mecanicii de tren erau deseori recrutați dintre marinarii cu experiență în manevrarea ambarcațiunilor cu pinze. Și iată de

ce. Pe fărmiurile Canadei bat vînturi puternice cu direcție constantă și ciclu anual. De aceea, primele vagoane de tren au fost dotate cu catarge și vele.

Casa
Arcaşului

În județul Neamț, cu peisaje pitorești, cu monumente istorice și de artă, hanurile cooperăției de consum oferă excelente condiții de găzduire.

La poalele Cetății Neamțului, un încântător loc de popas este „CASA ARCAȘULUI” din Tg. Neamț, unitate turistică elegantă, cu camere confortabile, restaurant, bar, cofetărie.

La HANUL AGAPIA de lângă mănăstirea cu același nume, ca și la HANUL ANCUȚEI (DN 2, km 351), construcție ridicată pe aceleași locuri și în același stil cu vestitul han descris de proza sadoveniană, cei dornici să se recreeze și să viziteze frumoasele meleaguri moldovene vor fi ospățați cu gustoase preparate tradiționale. Camerele sînt plăcute și odihnitoare.

Și dv. vă puteți bucura de caldă ospitalitate a acestor frumoase unități ale cooperăției de consum!

În apropierea lor se află obiective de larg interes turistic: „Casa memorială Ion Creangă” de la Humulești, barajul de la Bicz, mănăstirile Agapia, Văratec, Neamț etc.

Hanul Agapia

Hanul Ancuței

Fotografii se amuză

— Mereu același lucru, același lucru...

— Caută niște broaște râioase, mi-au recomandat prietenii...

Alexandr Kanevski

Victimă a politefiei

Într-o zi, când să mă urc în autobuz am lăsat să treacă înaintea mea un domn în vîrstă cu o servietă bucsită. Domnul m-a privit bănuitor, după care a clătinat din cap. La un moment dat am găsit în mașină un loc liber și m-am așezat. Domnul în vîrstă rămăsese tot în picioare. M-am ridicat și i-am oferit politicos locul.

— Luați loc, vă rog.
Domnul în vîrstă mi-a aruncat din nou o privire bănuitoare și a rostit:
— Pirogov, degeaba te ții după mine. Pînă nu înveți carte cum trebuie, nu iei notă de trecere.

— Nu vă supărați, dar eu nu sînt Pirogov. Numele meu e Smokin.

— Smokin? s-a mirat domnul în vîrstă.
— Da, Smokin. Vasea.
— Nu-mi amintesc. Și ce vrei de la mine, Smokin?

— Nimic. V-am cedat locul.
— Bine, bine, tinere. Dar e rușinos să nu știi matematică. Trebuie să înveți.

Mărturisesc că observația m-a pus pe jărat, căci într-adevăr eram cam slab la matematică; de aceea nici nu intrasem la facultate.

După cîteva zile am intrat într-un magazin.
— Ei, Pirogov, m-a strigat din rînd bătrînul. Vino încoace! Treci înaintea, dar să nu te prind că-mi vîi la examen... Învață matematică ca lumea!

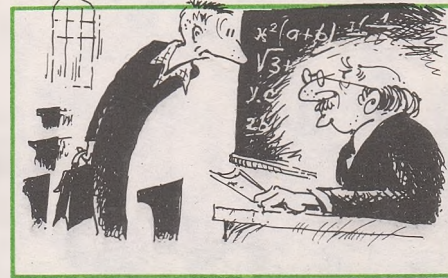
— Eu sînt Smokin, nu Pirogov.
A treia oară am dat de el la examenul de admitere la facultate. Cum m-a văzut, m-a întrebat uimit:

— Ce cauți aici, Pirogov? Nu știi nimic și mai vrei să dai examen?

— Nu sînt Pirogov. Eu sînt Smokin, am răspuns cu glasul tremurînd.

— Smokin... Smokin... a căutat să-și amintească bătrînul, trecîndu-și o mîna peste frunte. Unde te-am mai văzut?

— În autobuz... V-am cedat locul. Apoi într-un magazin, cumpăram kefir.

— Aha... Și ce vrei de la mine?
— Nimic... vreau să trec...
— Dar nu știi matematică...
Așa că nici de data asta n-am intrat la facultate...

V. Cerniș

Opțiune

Cum să te distrezi într-o seară de sărbătoare?
Unde să mergi?
Ce să alegi din tot ce se oferă?

Poți să te duci, de pildă, la teatru.
Da, și eu ador teatrul! Actori buni, flori aplauze... Sală cu public elegant... M-da, elegant. Dar eu am cămașa șifonată. Și nici cotelul nu e călcat. Să mă duc mai bine la un film.

Ooo, îmi plac filmele! În sală e cald, în tulerie, liniște. Nu trebuie să-ți lași hainele la garderobă. Dar dacă e tocmai o premieră, la casă e omor. Și bineînțeles că nu mai sînt bilete. Încit stai degeaba la rînd...

La urma-urmei poți pur și simplu să te plimbi pe străzile în sărbătoare.

Pentru că e realmente foarte plăcut să te plimbi! Aer proaspăt de primăvară, în jur multă umezeală și zgomotoasă... E adevărat însă că e și îmbulzeală... Ba aș zice chiar prăpăc.

Pe cînd acasă... acasă e liniște... confort. Și dacă mai ai și o carte bună...
Deși, să fim sinceri. De ce să te scoli din fața tolu, să străbați toată camera și să cotrobăiești prin bibliotecă, cînd poți să stai foarte comod la o întorsătură... Visezi, meditezi la probleme

vieții, îți faci milioane de planuri de viitor, o gînduri...

— Dar, în treacă-tie fie spus, și gîndurile pot fi foarte diferite. Frie, apăsătoare.

— Da. Cel mai sănătos e să sting lumina și să dorm. Cu condiția, însă, să am un vis frumos. Pentru că, eu ador visele „bune” în serile de sărbătoare.

M. Seroporșne

În treacă-tie

Ultimul strigăt al modei se stînsese, dar ecoul lui a mai răsunat multă vreme.

Oricît de rău l-ar birfi frunzele pe porțile ei se agață totuși cu disperare de ramurile.

Pieptenul îi era singura amintire a parului.

Erele glaciare au fost înlocuite de frigiditate.

(După „Krokodil”)

Stat util

Pentru a evita electrocutarea nu virți singuri în prizele electrice defecte; rugați pe altcineva să o facă.

(După „Literaturnaia gazeta”)